

STRESZCZENIE

W niniejszej pracy omówione zostały aspekty prawne analizy ryzyka związanego z naruszeniem praw osób, których dane dotyczą. Przedmiotem rozprawy jest analiza kluczowego w obecnych czasach zagadnienia, jakim są prawa jednostki w relacji do potencjału zaistnienia ryzyka naruszenia tych praw. Zawarte w niej rozważania mają na celu ocenę standardów ochrony jednostki, w tym w szczególności możliwości zaistnienia ryzyka w związku z realizacją przez podmioty danych i administratorów (odpowiednio także procesorów) uprawnień i obowiązków nadanych im przez prawodawcę unijnego na podstawie przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE. L. z 2016 r. Nr 119, s. 1 z późn. zm.). W pracy uwzględnione zostały również przepisy w zakresie ochrony danych osobowych wprowadzone przez ustawodawcę polskiego na podstawie ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1781) oraz inne przepisy sektorowe. Zarówno regulacje unijne, jak i przepisy ustawodawstwa polskiego mają na celu ochronę jednostki względem podmiotów cechujących się z założenia silniejszą pozycją (np. przedsiębiorców lub instytucji publicznych występujących w roli administratora lub podmiotu przetwarzającego dane osobowe).

Materia stanowiąca temat niniejszej rozprawy, stanowi niezbadany dotychczas obszar, istotny z punktu widzenia jednostki. Publicznoprawny charakter niniejszej pracy skutkował oceną ryzyka z perspektywy osoby, której dane dotyczą, z pominięciem innych ryzyk, na jakie narażony jest administrator lub podmiot przetwarzający. Ze względu na ramy niniejszej pracy, kwestie związane z analizą ryzyka lub zmiennością ryzyka przetwarzania szczególnych kategorii danych zostały omówione w ograniczonym zakresie. Autor posłużył się w szczególności klasycznymi metodami badawczymi, tj. formalno-dogmatyczną i prawno-porównawczą.

Zwiększający się poziom technologicznego rozwoju społeczeństwa ściśle związany jest z faktem powstawania nowych ryzyk, na jakie narażone są osoby, których dane dotyczą. Przedstawione w niniejszej rozprawie argumenty prowadzą do wniosku, że jedną z przyczyn takiego zjawiska jest niedookreślony charakter pojęć wykorzystywanych przez prawodawcę unijnego w ramach przepisów RODO. Omawiane w pracy zagadnienia pozwalają na wykazanie wpływu koncepcji podejścia opartego na ryzyku na zmienność poziomu ryzyka

naruszenia praw osób, których dane dotyczą. W obecnym kształcie, koncepcja *risk based approach* zwiększa poniekąd swobodę decyzyjną administratorów i procesorów, umożliwiając im przyjęcie takich środków technicznych i organizacyjnych, jakie uważają za słuszne dla ochrony bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych co w określonych sytuacjach może wpływać na stopień ryzyka.

Pracę rozpoczęto od Wstępu, po czym w rozdziale I omówione zostały pojęcia danych osobowych i ryzyka oraz przybliżone założenia koncepcji podejścia opartego na ryzyku. Ponieważ praca odnosi się do praw osób, których dane dotyczą, część rozdziału I poświęcona została opracowaniu podstaw prawnych dla praw i wolności osoby fizycznej, w tym w szczególności tych wywodzących się z przepisów konstytucyjnych. Rozdział I zawiera również analizę przepisów dotyczących odpowiedzialności administratora (i odpowiednio procesora) za naruszenia przepisów w zakresie ochrony danych osobowych, które mają służyć lepszej realizacji obowiązków wynikających z RODO względem podmiotów danych.

Na potrzeby lepszego zrozumienia problematyki poruszanej w niniejszej pracy, autor skorzystał z klasycznego w literaturze przedmiotu podziału praw na uprawnienia informacyjne, korekcyjne, zakazowe i inne. W ramach poszczególnych kategorii, w rozdziałach II-V, omówione zostały poszczególne uprawnienia wynikające z przepisów RODO w relacji do ryzyka jakie mogą powodować względem podmiotu danych. Przyjęta klasyfikacja umożliwiła przeprowadzenie badania potencjalnych ryzyk charakterystycznych dla poszczególnych grup praw. Analizie zostały poddane okoliczności powodujące powstanie ryzyka, przesłanki do przeprowadzenia analizy ryzyka, a także prawa i wolności mogące podlegać naruszeniu.

Przeprowadzone badanie pozwoliło na wykazanie prawidłowości sformułowanej przez autora tezy badawczej, iż nieostre ujęcie przez prawodawcę unijnego poszczególnych uprawnień osób, których dane dotyczą oraz obowiązków administratorów i podmiotów przetwarzających niekorzystnie wpływa na mechanizmy stosowane na potrzeby zapewnienia bezpieczeństwa przetwarzania danych i w konsekwencji może narażać podmiot danych na ryzyko naruszenia jego praw i wolności. Wnioski wyciągnięte z przeprowadzonego badania pozwoliły autorowi na sformułowanie postulatów *de lege ferenda*.

SUMMARY

This dissertation contains the review of legal aspects of a risk analysis relating to the infringement of personal rights of data subjects. Considered nowadays a major issue, the subject matter of this dissertation is analysis of the individual rights in relation to the potential of occurrence of the infringement of such rights. The aim of the legal analysis performed in this dissertation is to evaluate the standards of data protection security, including the analysis of the possibility of occurrence of risk relating to exercising by data subjects and controllers (accordingly, by processors) of rights and obligations granted to them by the EU legislator on the basis of the provisions of Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data, and repealing Directive 95/46/EC (General Data Protection Regulation) (J. L. UE. 2016 no. 119, page 1 as amended). The regulations relating to protection of personal data introduced by the Polish legislator on the basis of act of 10 May 2018 on personal data protection (consolidated act J. L. of 2019 pos. 1781) and other sector regulations, have also been considered for the purpose of this dissertation. Both EU, as well as Polish regulations aim at protection of individuals against entities marked as generally having a stronger market position (such as entrepreneurs and public institutions acting in their capacity as data controllers or processors).

The subject matter of this dissertation refers to an area not previously analyzed as part of the currently existing research papers, yet important from the perspective of individuals. Public character of this dissertation leads to risk analysis performed from the perspective of data subject, omitting other risks that may be faced by data controllers or processors. Due to the framework of this paper, issues relating to risk analysis or variability of the risk of processing special categories of data have been discussed in a limited scope. The author has used in particular classic research methods, i.e. formal-dogmatic method and comparative legal analysis.

Increasing technological level of development of society is closely related with occurrence of new risks that data subjects may be subject to. Arguments used in this dissertation lead to a conclusion that undefined character of terms used by the EU legislator in GDPR may be considered as one of the causes of such phenomenon. Problems discussed in this dissertation allow for presenting the impact of the risk based approach on the variability of the level of risk of the infringement of data subjects' personal rights. In its current shape, risk based approach concept to some extent increases the decision-making

freedom of data controllers and processors, enabling them to consider such technical and organizational means, as they consider justifiable for the protection of security of personal data processing, what may, in specific situations, impact the level of risk.

This dissertation starts with an Introduction, followed, in chapter I with definitions of personal data and risk, as well as with assumptions relating to the risk based approach concept. Due to the fact that this paper refers to data subject's rights, part of chapter I is dedicated to development of legal backgrounds for rights and liberties of individuals, including in particular such resulting from the constitutional regulations. The chapter I also consists of analysis of regulations in relation to protection of personal data, which should serve better implementation of obligations resulting from GDPR in relation to data subjects.

In order to better understand the aspects analysed in this paper, the author decided to use a classical classification of rights, i.e. informative, corrective, prohibitive and other rights. As part of specific categories of rights, in chapters II-V, specific rights granted by the EU legislator in the GDPR are subject to analysis in relation to the risks that may arise *vis-à-vis* data subjects. Such classification enabled the author to examine potential risks typical of each group of rights. The following aspects have been analysed in this dissertation: circumstances triggering the risk occurrence, conditions to perform a risk analysis, rights and liberties that may be subject to infringement.

The performed analysis helped exhibit the correctness of the research thesis formed by the author that not heavy-handed enough conceptualization by the EU legislator of specific data subject's rights and obligations of data controllers and processors adversely impacts mechanisms used for the purpose of securing the safety of personal data processing and in result may expose the data subject to risk of infringement of its rights and liberties. Conclusions made on the basis of the analysis helped the author to develop *de lege ferenda* postulates.